

حکم ولی فقیه در رویت هلال

حکم کسانی که یقین دارند امروز اول ماه رمضان است

حکم کسانی که یقین دارند امروز اول ماه رمضان است.

حجت الاسلام محمدحسین فلاحزاده، مسؤول ستاد ترویج احکام با اشاره به در پیش بودن ماه مبارک رمضان به بیان اهمیت مسأله رویت هلال در احکام اسلامی پرداخت و گفت: بسیاری از اعمال مؤمنان اعم از واجب، مستحب و حتی حرام و مکروه مبتنی بر ثبوت صحیح اول ماه است.

این روحانی فعال در عرصه ترویج احکام تصریح کرد: بارزترین و مشهودترین این اهمیت نزد مردم در ماه مبارک رمضان است که با آغاز آن باید روزه بگیرند و با پایان آن روزه‌داری حرام و عید فطر ثابت می‌شود.

وی با بیان این‌که مردم برای بهرمندی از برکات معنوی ماه رمضان و فیوضات شب قدر، مقید به استهلال هستند، افزود: حتی در فتوای فقها آمده است که استهلال برای عموم مؤمنان مستحب است و اختصاص به گروه، قشر خاص و ستاد ویژه‌ای ندارد؛ اگرچه در کشور ما، ستاد استهلال بسیار قوی به این امر اقدام می‌کند.

اهمیت رویت هلال را تنها در ماه مبارک رمضان نیست

حجت الاسلام فلاحزاده در ادامه سخنان خود اهمیت رویت هلال را تنها در ماه مبارک رمضان ندانست و گفت: اعمال مهم حج مانند روز عرفه و روز عید قربان که باید در ایام خاصی انجام شود، مبتنی بر رویت هلال و ثبوت اول ماه است.

وی با بیان این‌که مهم‌ترین اعمالی که مسلمانان در مراسم حج انجام می‌دهند، مبتنی بر شناخت دقیق اول ماه است، اظهار داشت: آغاز و پایان ماه‌های حج باید مشخص شود و تا اعمال به درستی در آن به انجام رسد.

مسؤول ستاد ترویج احکام همچنین ادامه داد: ماه‌های حرام دارای حرمت و احکام خاص مبتنی بر همین موضوع است و حتی در طول سال هم که برخی از ایام و مناسبت‌ها براساس ماه‌های قمری مشخص می‌شود، به تشخیص دقیق اول ماه دقیقا و این‌که چه روزی است، بستگی دارد.

وی با بیان این‌که در آغاز ماه مبارک رمضان همه مؤمنان منتظر هستند اول ماه مشخص شود تا به نیت وجوب روزه بگیرند و به تکلیف و وظیفه شرعی خود عمل کنند و در پایان هم عید بزرگ مسلمانان را گرامی بدارند و اعمالی را که وارد شده است انجام دهند، راه‌های ثبوت اول ماه را از نظر فقها مورد بررسی قرار داد.

حجت الاسلام فلاحزاده خاطرنشان کرد: مسأله اول ماه یک امر تکوینی است و حتی اگر برای یک نفر هم مشخص نشود، در هر ماه از ماه‌های سال، اول ماه به طور طبیعی خواهد آمد و روزی هم پایان ماه قمری خواهد شد، اما چون مکلفان باید به وظایف شرعی خود عمل کنند باید برای آنان زمان اول ماه ثابت شود.

راه های یقین و روش‌های ثبوت اول ماه

وی گفت: فقها براساس روایات فتوا داده‌اند و فرموده‌اند «صم للروية و افطر للروية»؛ یعنی زمانی که ماه رویت شد روزه بگیرد و وقتی ماه دیده شد افطار کنید؛ از این‌رو براساس فتوای فقها یکی از روش‌های ثبوت اول ماه، رویت حسی شخص است

یعنی شخصا با چشم خود هلال ماه را در افق ببیند و وقتی هلال ماه را دید، روز بعد از آن، اول ماه جدید و آن روز آخر ماه پیشین است.

این روحانی فعال در عرصه ترویج احکام با بیان این که شهادت دو نفر عادل راه دیگر برای ثبوت اول ماه و بینه شرعی است، افزود: شهادت دو نفر عادل در مسأله رویت هلال نه تنها حجت است بلکه در موارد بسیاری، ثبوت امور مبتنی بر بینه شرعی و شهادت عدلین مورد پذیرش شارع مقدس است.

وی در بحث شهادت دو نفر عادل، شهادت 171؛ عن حسن؛ را به این معنا که همین دو نفر هلال ماه را در افق دیده‌اند، صحیح دانست و گفت: فقها فرموده‌اند شهادت بر شهادت پذیرفته نیست؛ یعنی اگر دو نفر شهادت دهند و بگویند دو نفر دیگر نزد ما شهادت دادند که ماه را دیده‌اند، تنها برای خودشان حجت است و شهادت دو نفر بعدی حجت شرعی ندارد، مگر این که سبب اطمینان یا یقین شود.

حجت الاسلام فلاحزاده سومین راه ثبوت اول ماه را شهادت عده‌ای دانست که از گفته آنان اطمینان حاصل شود، اگرچه عادل نباشند و با بیان این که در این زمینه همان یقین و اطمینان حجت است، اظهار داشت: برخی فقها به این نکته اشاره کرده‌اند که اگر برای کسی از گفته اخترشناسان و براساس تقویم یقین حاصل شد، کفایت می‌کند.

وی با بیان این که چهارمین راه اثبات اول ماه، گذشت سی روز از اول ماه قبل است، یعنی به عنوان نمونه اگر اول ماه شعبان ثابت شد، سی روز که از آن بگذرد، ماه شعبان تمام و روز بعد اول ماه رمضان است، ادامه داد: از آنجا که ماه قمری تنها 29 یا 30 روز است؛ بنابراین با گذشت سی روز قطعاً این ماه تمام و ماه جدید آغاز می‌شود.

حکم ولی فقه و حکم کسانی که خودشان یقین کرده‌اند

مسئول ستاد ترویج احکام آخرین روش اثبات اول ماه را که مورد بحث بسیاری از فقها است، حکم حاکم عنوان و اظهار کرد: فقها فرموده‌اند حکم حاکم احداً الطرق یعنی یکی از راه‌های ثبوت اول ماه است، به این معنا که اگر حاکم و ولی فقیه حکم فرمود، اول ماه ثابت می‌شود.

وی با بیان این که برخی دیگر از فقها معتقدند حکم حاکم به عنوان 171؛ احداً الطرق؛ نیست، بلکه اگر حاکم حکم فرمود تبعیت از حکم او واجب است و از این رو دیگران هم باید تبعیت کنند، خاطرنشان کرد: از آنجا که در احکام شرع بن بست و وجود ندارد و مردم هرگز حیران و سرگردان نخواهند ماند، حکم ولی فقیه نه تنها در مسأله رویت هلال بلکه در بسیاری از امور دیگر فصل الخطاب است.

حجت الاسلام فلاحزاده یادآور شد: حکم حاکم شرع در مناطق ابری که از طرق دیگر، هلال رویت نمی‌شود و ممکن است این امر سبب اختلاف و دو دستی شود، فصل الخطاب خواهد بود؛ گرچه حکم حاکم هم براساس مستندات صحیح شرعی است.

وی با اشاره به تصریح فقها درباره عدم مخالفت علنی و ظاهری با حکم حاکم، ابراز داشت: شخصی که درباره حکم حاکم یقین به خلاف دارد و مطمئن است حاکم به سبب شهادت دو نفر که عادل نیستند و یا دروغ گفته‌اند، حکم کرده است، می‌تواند از آن تبعیت نکند، اما باید بداند که مخالفت علنی و ظاهری با حکم حاکم جایز نیست.